

Axa prioritară 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

- Decembrie 2012 -

STRATEGIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2014-2020

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

www.regio.adrcentru.ro

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională

Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru ALBA IULIA, Str. Decebal, Nr. 12;

Tel: 0040-258-818616, Fax: 0040-258-818613; E-mail: office@adrcentru.ro, Web: www.regio.adrcentru.ro

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Axa prioritară 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

Aflat în dezbateri la nivel european, definirea conceptului de coeziune teritorială pune accentul pe dezvoltarea echilibrată a teritoriului, reducerea disparităților și valorificarea potențialului teritorial. Dimensiunea teritorială a coeziunii a fost introdusă în Tratatul de la Lisabona, fiind adăugată dimensiunii sociale și economice și devenind astfel un obiectiv asumat politicii la nivelul Uniunii Europene.

În linii mari, coeziunea teritorială ar trebui să garanteze dezvoltarea armonioasă a diferitelor teritorii, să permită cetățenilor să exploateze în cel mai bun mod potențialul teritoriului, să transforme această diversitate într-un atu care să contribuie la dezvoltarea durabilă a întregului teritoriu și mai ales să completeze și să consolideze coeziunea economică și socială. Astfel politica de coeziune teritorială trebuie să urmărească diminuarea diferențelor de dezvoltare dintre regiunile geografice, dintre mediul urban și cel rural, dintre centru și periferie, precum și prevenirea amplificării discrepanțelor teritoriale.

Considerate motoare ale economiei, orașele sunt catalizatori pentru creativitate și inovare. Diversele dimensiuni ale vieții urbane - economică, socială, culturală și de mediu - sunt strâns legate între ele, iar succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. Propunerile Comisiei Europene privind politica de coeziune 2014-2020 urmăresc să stimuleze politicile integrate pentru a intensifica dezvoltarea urbană durabilă în vederea consolidării rolului orașelor în contextul politicii de coeziune.

Față de perioada de programare 2007-2013 există câteva diferențe privind dezvoltarea urbană în viitoarea perioadă 2014-2020. Astfel, se va pune accentul pe o abordare integrată consolidată pentru a face față provocărilor urbane. De asemenea, se vor introduce investițiile teritoriale integrate (ITI) care vor înlocui axele prioritare separate în ceea ce privește dezvoltarea urbană.

Una dintre prioritățile de dezvoltare durabilă la nivelul Regiunii Centru este creșterea coeziunii teritoriale prin sprijinirea dezvoltării urbane, atât a orașelor cu nivel ridicat de dezvoltare cât și a orașelor confruntate cu probleme generate de restructurările economice.

Orașele cu nivel ridicat de dezvoltare sunt poli de atracție pentru orașele și comunele din vecinătate, având o influență directă în dezvoltarea economică și socială a zonei. La polul opus, orașele mici și mijlocii din Regiunea Centru se confruntă cu dificultăți în procesul de dezvoltare durabilă, datorită în special procesului de restructurare economică după 1989 care a afectat orașele monoindustriale.

În linii mari procesul de coeziune teritorială la nivelul Regiunii Centru se axează pe regenerarea urbană a orașelor mici și mijlocii în special a celor monoindustriale, creșterea conectivității orașelor cu zonele de contiguitate, susținerea zonelor și a cartierelor mai sărace prin creșterea inclusivă, dar și dezvoltarea unei economii inteligente prin stimularea inovației și a cercetării aplicate în special în orașele mari și a centrelor universitare. De asemenea o prioritate o reprezintă și promovarea orașelor verzi, susținerea transportului urban sustenabil, dezvoltarea iluminatului public, eficiența energetică a clădirilor și amenajarea spațiilor pentru agrement.

În perspectiva dezvoltării durabile a Regiunii Centru, pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 sunt necesare finanțarea proiectelor regionale integrate care să contribuie la realizarea priorităților și măsurilor incluse în Planul Regional de Dezvoltare. În același timp, finanțarea proiectelor regionale integrate permite rezolvare în mare măsură a nevoilor identificate la nivel regional, contribuind astfel și la îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru România în ce privește Strategia Europa 2020.

Calitatea vieții și dezvoltarea armonioasă a Regiunii Centru este condiționată într-o măsură semnificativă de nivelul de dezvoltare a infrastructurii, atât a celei de transport, utilități publice, de educație, de cercetare, de sănătate sau a celei sociale. În prezent infrastructura la nivel regional este destul de învechită, necesitând lucrări de extindere, amenajare, reabilitare sau de modernizare.

Construirea Europei sociale, întărirea coeziunii sociale a continentului se află în centrul politicii comune europene, constituind unul din principiile directe statuate în noul tratat al Uniunii Europene adoptat la finele anului 2007.

Dezvoltarea capitalului uman, amplificarea rolului cunoașterii în toate domeniile economice și sociale, alături de sprijinirea categoriilor și grupurilor de persoane vulnerabile se numără, în mod firesc, printre prioritățile politicilor comunitare în perioada următoare. Astfel, în cadrul *Strategiei Europa 2020*, documentul programatic al Uniunii Europene pentru următorii 10 ani, sunt incluse trei priorități strategice pentru statele Uniunii, dintre care una vizează în mod direct sfera socialului: creșterea favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Nu în ultimul rând, un

domeniu care poate da un impuls semnificativ dezvoltării Regiunii Centru și care necesită acordarea unei mari atenții în ceea ce privește finanțarea acestuia este cercetarea și inovarea. Pentru a fi competitivă în materie de inovare și dacă dorește să joace un rol de prim rang pe scena mondială, Uniunea Europeană trebuie să acorde finanțări semnificative. În prezent, Uniunea Europeană acuză o întârziere constantă în domeniile inovării și cercetării. Pentru a recupera această întârziere, Comisia Europeană dorește să crească nivelul investițiilor europene în cercetare și dezvoltare, până la 3% din PIB.¹

Priorități:

Prioritatea 1. Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane (atât a orașelor cu un nivel ridicat de dezvoltare cât și a orașelor confruntate cu problemele generate de restructurările economice)

Coeziunea teritorială, concept complex, cu referire în special la dezvoltarea echilibrată a teritoriului, reducerea disparităților dintre diferite zone și valorificarea potențialului teritorial, reprezintă una dintre preocupările principale ale Uniunii Europene.

Considerate jucători cheie într-o economie competitivă bazată pe cunoaștere și crearea de prosperitate, orașele prin funcțiile sale sunt centre de polarizare pentru localitățile rurale din vecinătate. La nivelul Regiunii Centru rețeaua de localități urbane este echilibrată, excepție făcând județul Covasna. Trei județe (Alba, Mureș și Sibiu) au 11 orașe, urmate de județul Brașov cu 10 orașe și județul Harghita cu 9 orașe, la polul opus fiind județul Covasna cu doar 5 orașe. La nivelul Regiunii Centru cel mai mare grad de polarizare urbană este în județul Brașov datorită existenței polului de creștere Brașov care ocupă primul loc în termeni de PIB/locuitor și ai productivității muncii. În Regiunea Centru sunt două zone metropolitane în jurul municipiilor Brașov și Târgu Mureș.

Din perspectiva teritorială, Regiunea Centru are un caracter destul de rural, excepție făcând județul Brașov care are o economie mai diversificată.

Dezvoltarea policentrică poate constitui una dintre căile de abordare sistemică a dezvoltării teritoriale. Dezvoltarea policentrică permite atât dezvoltarea echilibrată a teritoriului cât și evitarea dezechilibrelor ce apar în cadrul și în jurul aglomerărilor urbane. Astfel, conceptul de dezvoltare policentrică nu se limitează la zonele metropolitane, ci se referă la un sistem ierarhizat care să exprime potențialul așezărilor de pe suprafața regiunii.

¹ http://europa.eu/legislation_summaries/budget/bu0001_ro.htm

obiectiv al strategiilor pe termen mediu și lung de dezvoltare spațială îl reprezintă consolidarea dezvoltării policentrice și inovația prin crearea unor rețele de legături între zonele metropolitane și orașe.

Orașele care funcționează ca centre regionale ar trebui să coopereze în cadrul unui tipar policentric, astfel încât această cooperare să fie o valoare adăugată pentru alte orașe din zonele rurale și periferice, precum și pentru zonele cu provocări și nevoi specifice din punct de vedere geografic.

Conform cercetărilor ESPON, la nivelul Regiunii Centru este un singur pol de importanță națională (Brașov cu peste 200.000 de locuitori), 5 poli de importanță regională (Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe și Mediaș, fiind municipii cu o populație cuprinsă între 50.000 și 200.000 de locuitori) și 13 poli de importanță locală (Miercurea Ciuc, Făgăraș, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Săcele, Sebeș, Cugir, Târnăveni, Aiud, Zărnești, Codlea și Blaj, orașele și municipiile având o populație cuprinsă între 20.000 și 50.000 de locuitori).

Diversele dimensiuni ale vieții urbane (economică, socială, culturală și de mediu) sunt strâns legate între ele, iar succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins în special prin intermediul unei abordări integrate. O astfel de abordare este deosebit de importantă în următoarea perioadă de programare, date fiind provocările cu care se confruntă în prezent orașele europene.

Una din prioritățile politicii de dezvoltare urbană durabilă o constituie sprijinirea orașelor mari care sunt în același timp centre de polarizare pentru orașele și comunele învecinate. La rândul lor, orașele mari au universități cu tradiție care radiază în jur și fac legătura cu alte centre din Europa, fiind în același timp și nuclee ale economiei inteligente prin valorificarea inovației și a cercetării aplicate.

Una din problemele majore la nivelul Regiunii Centru care necesită investiții financiare este regenerarea urbană a orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale. Locurile de muncă relativ sigure și bine plătite din epoca monoindustrială au fost înlocuite, în multe orașe din regiune, de șomaj prelungit sau locuri de muncă slab remunerate. De asemenea, aceste orașe se confruntă cu o migrație a populației tinere, acestea confruntându-se cu un declin demografic. Amintim în acest sens câteva orașe din Regiunea Centru care au nevoie de investiții în regenerarea urbană: Abrud, Zlatna, Ocna Mureș, Târnăveni, Luduș, Iernut, Ungheni, Reghin, Codlea, Ghimbav, Avrig, Făgăraș, etc.

De asemenea, este important ca politica dezvoltării urbane să fie legată de abordarea integrată care să pună în discuție nevoile specifice atât ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie, cât și a cartierelor sărace din orașele regiunii, un rol foarte important jucând dezvoltarea de soluții privind creșterea inclusivă.

Există la nivelul Regiunii

Centru teritorii care prezintă obstacole în calea dezvoltării, cum ar fi de pildă zona montană care prezintă un grad redus de accesibilitate. Gradul de sărăcie și izolare a unor zone generează fenomene de depopulare, astfel există riscul dispariției unor localități în special în zonele montane cu accesibilitate redusă (de pildă, cătune din Munții Apuseni cunoscute sub denumirea de "crânguri"). Pentru aceste zone sunt necesare dezvoltarea de soluții privind valorificarea potențialului teritorial și identificarea soluțiilor de atragere a populației în aceste zone prin oferirea de oportunități prin intermediul cărora să crească nivelul de trai.

O prioritate la nivelul Regiunii Centru este dezvoltarea transportului urban specific asigurării de servicii pentru transportul pasagerilor pe distanțe scurte și cu o capacitate medie de transport. La nivelul regional transportul urban este asigurat în principal de autobuze și microbuze la care se adaugă în mediul urban și troleibuze, tramvaie și taxi. Transportul urban asigurat prin tramvaie este doar în județul Sibiu, fiind 3 tramvaie care își desfășoară activitatea pe o distanță de 11 km. La nivel regional există 46 de troleibuze în județele Brașov (35) și Sibiu (11) care sunt destinate transportului de pasageri pe o distanță totală de 32,7 de km.

Un accent crescut va trebui pus pe dezvoltarea "orașelor verzi", prin amenajarea de spații verzi, dezvoltarea iluminatului public din surse regenerabile de energie, modernizarea transportului urban pe baza folosirii biocarburanților cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, etc. De asemenea, este important să se acorde o atenție sporită eficienței energetice a clădirilor.

Obiective specifice:

- Promovarea dezvoltării policentrice și echilibrate a teritoriului ca precondiție importantă pentru realizarea coeziunii teritoriale și factor important pentru asigurarea competitivității teritoriale
- Încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și valorificării potențialului local al teritoriului
- Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale creșterii economice inteligente
- Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială
- Susținerea zonelor geografice și a cartierelor orașelor aflate în prag de sărăcie prin valorificarea potențialului teritorial și creșterea incluziunii
- Promovarea la nivelul Regiunii Centru a orașelor verzi, a transportului urban sustenabil și a eficienței energetice a clădirilor și iluminatului public

Prioritatea 2. Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, comunicații, utilități, energie) la nivelul Regiunii Centru

Datorită situației sale în centrul României, Regiunea Centru se bucură de o poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile rutiere cu restul țării și cu Europa. Regiunea Centru este străbătută de cinci drumuri europene, a căror lungime însumează 951 km. Sud-vestul regiunii este traversat de Coridorul IV pan-european de transport, rută ce va asigura o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), via Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Austria, Cehia

Rețeaua de drumuri publice din Regiunea Centru măsoară 10801 km la finele anului 2011, reprezentând 13,1% din lungimea totală a rețelei rutiere din România. Din totalul drumurilor din regiune, 20,9% sunt drumuri naționale, iar 79,1% sunt drumuri județene și comunale. Densitatea rutieră este mai scăzută la nivel regional decât la nivel național (34,6 km/100 kmp față de 31,7 km/100 kmp). Comparativ cu drumurile rutiere, lungimea totală a căilor ferate din Regiunea Centru este jumătate din lungimea totală a drumurilor naționale, aceasta fiind de 1336 km dintre care jumătate electrificată (669 km). Transportul aerian este asigurat prin cele două aeroporturi internaționale de la Sibiu și Târgu Mureș (Ungheni).

Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 finanțată prin FEDR se propun: sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T), stimularea mobilității regionale prin conectarea legăturilor rutiere secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, dezvoltarea unor sisteme de transport care respectă mediul și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și promovarea unei mobilități urbane durabile în prezent există în portofoliul regional 45 de proiecte care fac referire la infrastructura de transport dintre care 17 proiecte de reabilitare de drumuri județene, 27 de proiecte de reabilitare străzi urbane și 1 proiect de construcție centură ocolitoare.

Transportul din Regiunea Centru va trebui să beneficieze până în anul 2020 de o infrastructură modernă, capabilă să preia un trafic în creștere rapidă, să asigure premisele pentru dezvoltarea economică și socială a tuturor zonelor regiunii și să contribuie la diminuarea efectelor negative ale transportului asupra mediului înconjurător. Atingerea acestor obiective implică realizarea de investiții semnificative în următorul deceniu atât în extinderea rețelei rutiere și feroviare cât și în reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere actuale.

În ce privește rețeaua actuală de drumuri, este necesar ca în perioada următoare să se reabiliteze aproximativ 1000 km de drumuri naționale care, în prezent, au durată de

serviciu depășită sau care, în

următorii ani, își vor depăși durata de serviciu. De asemenea, cei 36 km de drumuri naționale pietruite din județele Alba, Covasna și Brașov vor trebui aduși la standardele cerute unui drum național.

O altă direcție de intervenție constă în îmbunătățirea condițiilor de transport pe drumurile județene. În acest sens, este necesar ca în următorii ani să fie asfaltați cel puțin 500 km din cei peste 1700 km de drumuri județene pietruite sau de pământ și să se reabiliteze cel puțin jumătate din lungimea drumurilor județene cu durata de serviciu depășită. Considerăm ca fiind prioritară modernizarea drumurilor județene care asigură conectarea localităților urbane la rețeaua drumurilor naționale și a celor ce permit accesul spre zonele turistice intens frecventate sau spre zonele cu un real potențial turistic dar insuficient exploatat.

O altă prioritate de dezvoltare a infrastructurii de transport vizează construirea de centuri ocolitoare pentru orașele mari traversate de drumuri europene sau de drumuri naționale principale precum și extinderea celor actuale (ex: Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia - nord, Sebeș, Aiud, Mediaș, Sighișoara, Făgăraș etc.)

Nu în ultimul rând, este necesară punerea bazelor transportului intermodal în Regiunea Centru prin realizarea, într-o primă etapă, la Brașov a unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor, ca parte a unui sistem național de platforme intermodale.

Activitățile privind utilitatea publică de interes local au o importantă dimensiune socială și un rol esențial în consolidarea dezvoltării durabile a localităților și îmbunătățirea condițiilor de viață. Principalele obiective ale dezvoltării serviciilor publice de gospodărire comunală, în conformitate cu prevederile directivelor europene sunt: alimentarea cu apă, canalizarea, alimentarea cu energie termică, alimentarea cu gaze naturale, administrarea domeniului public.

În funcție de dotarea tehnico-edilitară, la nivelul Regiunii Centru, cele mai mari ponderi din totalul localităților, peste 50%, sunt localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă și localități în care se distribuie gaze naturale, iar cele mai mici ponderi sunt deținute de localități în care se distribuie energie termică. O situație asemănătoare este și la nivelul comunelor din Regiunea Centru.

Potrivit datelor statistice, în anul 2010 în Regiunea Centru erau 298 de localități² cu instalații de alimentare cu apă potabilă dintre care 242 de localități din mediul rural. Începând din 2005 și până în 2010 ponderea localităților cu instalații de alimentare cu apă potabilă a crescut continuu de la 63,2% la 72%, ponderea cea mai mare fiind în județul Brașov și Mureș, iar la polul opus județul Sibiu.

² Prin localități se înțeleg unități administrativ teritoriale (UAT). În cadrul unei UAT pot exista sate neracordate la rețeaua de utilități

La nivelul Regiunii Centru,

numărul localităților în care se distribuie gaze naturale a crescut continuu din 2005 de la 227 de localități la 242 de localități în 2010. O creștere continuă s-a înregistrat și în mediul rural, de la 179 de localități în 2005 la 191 de localități în 2010. Județele cu ele mai mari ponderi a localităților în care se distribuie gaze naturale sunt Mureș (peste 80%) și Sibiu (peste 75%), la polul opus fiind Covasna (aproximativ un sfert) și Harghita (38%).

În perioada 2005 - 2010 numărul localităților în care se distribuie energie termică a scăzut continuu de la 22 de localități (20 de municipii și orașe și 2 localități rurale din județul Mureș) la 17 de localități (toate municipii și orașe cu excepția unei localități rurale din județul Covasna).

În prezent nu sunt racordate la rețeaua de utilități (energie electrică, energie termică sau canalizare, etc.): localități rurale din zona montană (Munții Apuseni, Munții Călimani, Munții Giurgeului, Munții Întorsurii, Munții Cindrel, Munții Baraolt, Munții Bodoc, Munții Persani, Munții Bârsei etc.), 3 orașe din județul Alba și Harghita și un oraș din județul Covasna, localități rurale din depresiuni intramontane. Neracordarea unor localități la infrastructura de utilități publice este un factor restrictiv în atragerea de potențiali investitori și investiții în localitățile respective.

La nivelul Regiunii Centru infrastructura de utilități publice este insuficientă iar în cele mai multe cazuri aceasta este învechită. Infrastructura de utilități publice existentă necesită investiții în reabilitarea, extinderea sau modernizarea acesteia. Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 este util acordarea de sprijin financiar în modernizarea și aducerea la standardele Uniunii Europene a infrastructurii tehnico-edilitare la nivelul Regiunii Centru.

Un alt domeniu care necesită investiții majore la nivelul Regiunii Centru este infrastructura de comunicații. Aceasta este elementul cheie a bunei funcționări a oricărui tip de sistem pentru comunicații de date, informații și voce. În contextul globalizării și al necesității de acces la informație în timp real, la nivelul Regiunii Centru se conștientizează din ce în ce mai mult rolul major pe care îl are infrastructura de comunicații în desfășurarea unei activități cât mai eficiente. În Regiunea Centru, la nivel de județ, ponderea populației fără acces la conexiuni în banda largă este cuprinsă între: 50% - 80% în județul Covasna; 40% - 50% în județul Alba și 20% - 40% în județele Brașov, Harghita, Sibiu și Mureș.³

Obiective specifice:

³ Aceste date statistice au fost preluate din Strategia guvernamentală de dezvoltare a comunicațiilor electronice în bandă largă în România pentru perioada 2009 – 2015, pagina 6

- Reabilitarea și

modernizarea rețelei de drumuri rutiere și feroviare la nivelul Regiunii Centru în perspectiva asigurării unui transport cât mai eficient

- Construirea centurilor ocolitoare în vecinătatea orașelor în vederea fluidizării transportului rutier
- Dezvoltarea transportului intrermodal la nivelul Regiunii Centru în vederea dezvoltării unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor
- Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare la nivelul Regiunii Centru în perspectiva dezvoltării durabile și administrare cât mai eficientă a teritoriului
- Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în special accesului populației la conexiuni în bandă largă în vederea eficientizării transferului de date și informații

Prioritatea 3. Dezvoltarea infrastructurii sociale (educație, cercetare, sănătate, socială) la nivelul Regiunii Centru

Una dintre prioritățile Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 este acordarea unei atenții sporite asupra infrastructurii de educație, de cercetare, de sănătate și cea socială. Cu toate ca în perioada 2007-2013 s-au alocat fonduri semnificative pentru extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii, aceste intervenții fiind punctuale, existând în foarte multe cazuri situații în care aceasta este învechită sau insuficient dezvoltată. Astfel, pentru următoarea perioadă de programare este necesară alocarea de fonduri de finanțare pentru aducerea infrastructurii Regiunii Centru la standardele Uniunii Europene.

Infrastructura de învățământ la nivelul Regiunii Centru este relativ bine dezvoltată, numărul total de unități preșcolare, școlare, liceale, posliceale, profesionale și de învățământ superior fiind de 1087 la finele anului 2011. Cele mai multe unități preșcolare, școlare și de învățământ superior au fost înregistrate în județele Brașov, Mureș și Sibiu, la polul opus situându-se județele Covasna și Harghita. Datorită scăderii natalității, în ultimii ani s-au desființat un număr relativ mare de unități școlare, de pildă în anul școlar 2010/2011 acesta s-a diminuat cu 53 față de anul anteriori la nivelul întregii regiuni.

Cu toate că în perioada de programare 2007 -2013 au fost finanțate un număr relativ mare de proiecte, în prezent, la nivelul Regiunii Centru infrastructura de învățământ necesită investiții în reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acesteia, atât în mediul urban cât și în cel rural.

În ultimul timp, omenirea se confruntă cu o mare transformare, o revoluție a informației, un rol important în acest proces jucându-l internetul și tehnologia. Din ce în

ce mai mult se pune

accentul pe proiectele și platformele de educație online, pentru acestea fiind nevoie de investiții financiare. În dezvoltarea infrastructurii de educație la nivelul Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de programare ar trebui avute în vedere finanțarea unor proiecte care să permită accesul la educația online în special în zonele rurale cu accesibilitate redusă.

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care pot potența competitivitatea la nivelul Regiunii Centru. La nivel regional se simte necesitatea întăririi legăturii dintre mediul de cercetare și cel de afaceri în perspectiva dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Infrastructura de cercetare la nivelul Regiunii Centru este relativ bine dezvoltată, fiind 13 instituții de învățământ superior care însumează 78 de facultăți. La nivel regional numărul total de studenți înscriși în anul universitar 2010-2011 era de peste 87500, dintre care jumătate la Universitatea Transilvania din Brașov. Infrastructura de cercetare, formată din facultăți, centre și institute de cercetare, acoperă o gamă largă domenii printre care cele mai importante sunt: științe economice, inginerie și tehnologii avansate, energii regenerabile și biotehnologii, electrotehnică, mecanică, farmacie, medicină, dezvoltare teritorială, dezvoltare durabilă, topografie și geodezie, sociologie, științe exacte (matematică, fizică, chimie, etc.), tehnologia informației și comunicațiilor, ingineria mediului, arte teatrale, literatură, limbi moderne, drept, etc.

În prezent infrastructura de cercetare are nevoie de investiții în modernizarea de laboratoare de cercetare, amenajarea și dotarea de centre de cercetare și construirea sau extinderea de campusuri universitare. Este important să amintim faptul că în ultimii ani a crescut din ce în ce mai mult importanța și necesitatea cercetării, acest fapt resimțindu-se în creșterea numărului de salariați din activitatea de cercetare cu aproape o treime în 2010 față de acum 5 ani. De asemenea, față de perioada de referință amintită anterior numărul cercetătorilor la nivelul Regiunii Centru a crescut cu 1000. Subliniem astfel, importanța existenței până la orizontul anului 2020 a unei infrastructuri de cercetare modernizate și adecvate pentru a susține procesul în continuă creștere a cercetării, dezvoltării și inovării.

Unul dintre cele mai importante domenii care necesită investiții semnificative în următoarea perioadă de programare este inovarea, proces care are în centrul său colaborarea dintre cercetare și industrie. Este necesară dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru transferul de tehnologie dintre mediul de cercetare și mediul economic, în prezent aceasta fiind la nivelul Regiunii Centru aproape inexistentă.

Un alt domeniu prioritar

care are nevoie de investiții financiare majore la nivelul Regiunii Centru în următoarea perioadă de programare 2014-2020 este *infrastructura de sănătate*.

La nivelul Regiunii Centru infrastructura sanitară era compusă la finele anului 2010 dintr-o rețea de unități sanitare formată din 63 de spitale, 88 de policlinici, 25 de dispensare, 1541 de cabinete de medicină generală și de familie, 1342 de cabinete stomatologice, 992 de cabinete de specialitate, 934 de farmacii și puncte farmaceutice și 388 de laboratoare medicale. La nivel de județ cele mai multe unități sanitare sunt în Brașov și Mureș, iar cele mai puține în Covasna și Harghita. În Regiunea Centru, față de anul 2005, în anul 2010 s-a înregistrat o creștere a unităților sanitare cu excepția cabinetelor medicale de medicină generală (în județele Brașov, Mureș și Sibiu). În Regiunea Centru cel mai important spital este cel din Târgu Mureș fiind atât un centru medical cât și un centru universitar. De asemenea, importante centre medicale sunt și spitalele din Brașov și Sibiu.

Pentru cele mai multe unități sanitare sunt necesare lucrări de reabilitare a clădirilor, precum și lucrări de înnoire a echipamentelor existente și de achiziționare de noi echipamente medicale performant și utile derulării activităților specifice. Multe sate din Regiunea Centru și în special mediul rural din zonele montane izolate se confruntă cu o lipsă a infrastructurii de sănătate și a dotărilor din sistemul sanitar. Pentru următoarea perioadă de finanțare sunt necesare alocări financiare în sistemul de sănătate, atât pentru reabilitarea, modernizarea și amenajarea unităților sanitare din regiune cât și pentru crearea unei infrastructuri adecvate în special în mediul rural.

De asemenea, sunt necesare măsuri pentru stimularea cadrelor medicale în vederea perfecționării acestora și asigurării de servicii medicale de calitate. Statistic, amintim faptul ca la nivel regional, față de anul 2005 în 2010 s-a înregistrat o creștere a numărului de medici cu 8,9%, a numărului de stomatologi cu 38,8%, a numărului de farmaciști cu 27,1%, iar a personalului sanitar mediu cu doar 0,4%. La nivel județean, există discrepanțe în ceea ce privește personalul sanitar mediu. De pildă în județul Brașov acesta a scăzut cu aproximativ un sfert (-23,5%), în schimb în județul Sibiu acesta a crescut cu un sfert (26,3%).

Un domeniu care a cunoscut o dezvoltare relativ ridicată la nivelul Regiunii Centru în perioada de programare 2007-2013 este *infrastructura socială*. Cu toate acestea, la nivel regional încă sunt nevoie de alocări financiare pentru extinderea, reabilitarea, amenajarea, modernizarea și echiparea infrastructurii de servicii sociale.

Este important să amintim faptul că la nivel național, Regiunea Centru are cel mai mare număr al instituțiilor de îngrijire rezidențială pentru bătrâni. De asemenea, amintim câteva date statistice care oferă o imagine de ansamblu privind aspecte ale domeniului social și a infrastructurii acesteia la nivel regional. Potrivit datelor statistice, la finele

anului 2010 în Regiunea

Centru erau 23 *cantine de ajutor social*⁴, fiind cel mai multe la nivelul regiunilor din România, având în total o capacitate de 2441 de locuri și asigurând hrana pentru 1603 de persoane⁵. Județele cu cel mai mare număr de cantine de ajutor social sunt Alba, Brașov și Mureș, la polul opus fiind județul Harghita. Raportat la Regiunea Centru, cele mai mari cheltuieli cu protecția socială a șomerilor s-au înregistrat în județele Alba (24%) și Brașov (22%), la polul opus situându-se județul Covasna (7%).

Un Indicator relevant în identificarea principalelor disparități în dezvoltarea socială este Indicele de Dezvoltare Socială Locală (IDSL)⁶ a cărui valoare numerică medie este de 76 pentru Regiunea Centru, indicând un nivel mediu superior de dezvoltare. Potrivit datelor statistice, cea mai mare pondere a populației rurale din Regiunea Centru, aproape o treime, trăiește în sate cu nivel maxim de dezvoltare, acest fapt reflectându-se pe mai multe nivele de dezvoltare privind condițiile de trai și calitatea vieții.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea infrastructurii de învățământ prin reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acesteia, atât în mediul urban cât și în cel rural
- Dezvoltarea infrastructurii de cercetare - dezvoltare prin reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acesteia
- Dezvoltarea unei infrastructuri adecvate de transfer tehnologic între mediul de cercetare și mediul de afaceri și susținerea procesului de dezvoltare a inovării
- Dezvoltarea infrastructurii de sănătate prin reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acesteia, atât în mediul urban cât și în cel rural
- Dezvoltarea infrastructurii sociale prin reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acesteia, atât în mediul urban cât și în cel rural

⁴Finanțate de la bugetul local

⁵Număr mediu zilnic de beneficiari (persoane)

⁶ Dumitru Sandu, "Disparități sociale în dezvoltarea și în politica regională din România, Universitatea București", 2010, proiect de cercetare "Dezvoltarea capitalului comunitar din România", cod CNCIS-ID 2068

Investim în viitorul

tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

DOCUMENT REALIZAT ÎN CADRUL PROIECTULUI

*Srijin acordat în perioada 2011 - 2012 pentru OI din cadrul ADR Centru în implementarea și monitorizarea la nivel regional a POR 2007 - 2013
Septembrie 2012*

**Agencia pentru Dezvoltare Regională Centru ALBA IULIA,
Str. Decebal, Nr. 12;**

Tel: 0040-258-818616, Fax: 0040-258-818613;

E-mail: office@adrcentru.ro, Web: www.regio.adrcentru.ro

MATERIAL GRATUIT

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.